STROkrant

Jaargang 51 - nr. 2 - december 2021

Stand van zaken gemeentes en *De Koop Lokaal Booster*

In juli kwam ons nieuwe boek *De Koop Lokaal Booster* uit. U als donateur ontving een gratis exemplaar. We hopen dat u het met plezier las en doorgaf om iemand te interesseren ook donateur te worden. Daarnaast kregen gemeenteraadsfracties van alle gemeentes een exemplaar, zodat zij de *Booster*-aanpak kunnen toepassen. Door een deel van haar uitgaven via een lokaal betaalnetwerk te doen, steunt de gemeente dan lokale ondernemers en stimuleert zij hen het verdiende geld zelf ook weer bij een bedrijf binnen de gemeente te besteden. De bestedingen van de gemeente doen zo meer voor het lokale MKB en lokale ZZP'ers.

Gaandeweg gebeurt er in steeds meer gemeentes iets. We noemen de interessantste ontwikkelingen:

Rotterdam: Pieter van Klaveren, voorzitter MKB Rotterdam-Rijnmond, overhandigde het eerste exemplaar van het boek aan Roos Vermeij, PvdA-wethouder Economische Zaken in Rotterdam. Rotterdam Digitaal, The Next Lab, Connect Holland-Rotterdam, STRO en diverse bedrijven bekijken hoe in Rotterdam een breed gedragen *Koop-Lokaal-Booster* programma opgezet kan worden, hopelijk inclusief basiskredieten, waarbij alle deelnemende bedrijven de mogelijkheid krijgen om rood te staan. Circulair bouwer Hans Olthaar wil 150 tijdelijke woningen neerzetten, met elementen die voor 100% herbruikbaar zijn. Daarbij vinden de geldstromen zoveel mogelijk in circulair geld plaats. Er is dus een hoop potentie in Rotterdam, maar vooralsnog zit het op ambtelijk niveau muurvast op het feit dat zo'n aanpak over meerdere afdelingen zou gaan.

Amsterdam: In Amsterdam Zuid-Oost en Amsterdam Noord bepleiten buurtinitiatieven het circulaire lokale geld. In het verkiezingsprogramma van GroenLinks wordt heel duidelijk gekozen om in de volgende raadsperiode stevig in te zetten op circulair lokaal geld. De lijsttrekker sprak over zijn favoriete programmapunt. Jasper Blom (research fellow Sheffield Political Economy Research Institute), Femke Roosma (fractievoorzitster van Groen Links Amsterdam) en Rens van Tilburg (directeur Sustainable Finance Lab) pleiten in het Parool van 5 november voor een lokale Amsterdamse munt in *'Versterk de lokale economie met een eigen Amsterdamse munt'*.

Den Haag: De gemeenteraad heeft unaniem een Koop Lokaal-motie aangenomen. De initiatiefnemer van deze motie wil nu proberen samen met MKB Den Haag door te pakken, zodat er ook daadwerkelijk wat gebeurt.

Utrecht: Ook hier heeft GroenLinks het lokaal circulair geld omarmd. De partij heeft het gebruik van een lokale munt opgenomen in het verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van april 2022.

Ook in kleinere gemeentes is interesse. Die kunnen samen initiatieven nemen. In de gemeente **Stichtse Vecht** bijvoorbeeld verkent de fractie van ChristenUnie / SGP de mogelijkheden van lokaal circulair geld.

Koop Lokaal Booster als doorgeefexemplaar bij uw boekhandel?

Bij een aantal boekhandels in onder andere Zeist, Bergen, Utrecht, Haarlem en Amsterdam kunt u bij aankoop van een boek een gratis doorgeefexemplaar van *De Koop Lokaal Booster* krijgen. Deze actie heeft tot doel lokale boekhandels te steunen en *De Koop Lokaal Booster* verder te verspreiden.
Kent u de eigenaar van een boekhandel in uw woonplaats, vraag dan alstublieft of hij / zij ook interesse heeft in deze actie. Zo ja, dan sturen wij ze graag een doos met gratis boeken.

Het Parool
Vrij, Onverveerd

Parool, 5 november 2021

Opinie: 'Versterk de lokale economie met een eigen Amsterdamse munt'

De Amsterdamse middenstand wankelt onder het geweld van kapitaalkrachtige internationale platformbedrijven als Amazon en Gorillas. Hoog tijd dat Amsterdam de trend keert door de invoering van een lokale munt, vinden Femke Roosma, Rens van Tilburg en Jasper Blom.

De Amsterdamse middenstand zit in de knel. De groenteman, de kledingzaak, het restaurant op de hoek; ze hebben allemaal de afgelopen jaren steeds meer handel verloren aan de grote internationale platformbedrijven. Een ontwikkeling die door de coronabeperkingen in een stroomversnelling is gekomen. Nu de economie weer aantrekt, dreigen vooral Amazon, Bol.com, Gorillas en Getir daarvan te profiteren. Het resultaat: lege winkelpanden, afnemende werkgelegenheid, minder verse groenten en minder gezelligheid in de straten.

Hoe kunnen we meer geld in de stad houden, zodat lokale ondernemers en Amsterdammers zelf profiteren van onze lokale economie? Over heel de wereld hebben gemeenten inmiddels goede ervaringen opgedaan met een eigen lokale munt naast de nationale, of in ons geval Europese, munt. Anders dan de euro moet de lokale munt eerst enkele malen lokaal worden uitgegeven voordat deze naar buiten mag vertrekken. Dat is geen probleem voor Amsterdammers die sowieso hun krantje kopen bij de kiosk op de hoek en daar een lekkere koffie bij drinken van dat leuke zaakje ernaast. Dat is wel een probleem voor Amazonbaas Jeff Bezos, voor wie Amsterdam niet meer is dan een vlekje op de aardbol waar hij met zijn raket overheen vliegt.

Sleutelrol voor gemeente

Met een Amsterdamse daalder stimuleren we lokale consumptie en creëren zo werk en inkomen voor Amsterdammers. Het zorgt er voor dat geld terechtkomt bij mkb'ers die netjes belasting betalen, in plaats van bij multinationals die hun winsten met schimmige constructies wegsluizen naar een belastingparadijs. Zo draagt de lokale munt bij aan het verminderen van ongelijkheid en levendige winkelstraten.

In zijn recente boek *De koop lokaal booster* zet lokaalgeldpionier Henk van Arkel helder uiteen hoe een lokale munt werkt. Daarbij speelt de gemeente een doorslaggevende rol. In de eerste plaats door zelf lokaal in te kopen met de Amsterdamse daalder en zo lokale ondernemers in het netwerk te trekken, maar ook door andere grote inkopers te stimuleren hetzelfde te doen. En natuurlijk door zelf de lokale munt te accepteren en te gebruiken voor bijvoorbeeld eindejaarsuitkeringen aan minima. Zo creëer je de kritische massa om het voor ondernemers en inwoners aantrekkelijk te maken de munt te gebruiken.

Dat is bijvoorbeeld ook gebeurd in de Engelse gemeente Preston (130.000 inwoners), waar ook de politie, scholen en woningbouwverenigingen gingen meedoen. Tussen 2012 en 2016 groeide het aandeel lokaal in de inkoop van de gemeente van 5 procent naar 18 procent. Meer dan driekwart van de inkoop was afkomstig uit de regio Lancashire, een verdubbeling ten opzichte van 4 jaar daarvoor. Het leverde Preston de titel 'meest verbeterde gemeente' in het Verenigd Koninkrijk op, en navolging van een stad als Manchester wat betreft het lokale inkoopbeleid.

Successen in het buitenland

Eerder al ging in de Londense wijk Brixton de Brixton pound van start. Op het Italiaanse eiland Sardinië circuleert de Sardex. Daar betalen nu 150.000 consumenten mee, en 5000 ondernemers draaien jaarlijks een omzet van gemiddeld 25.000 euro in de Sardex. Waar 'gewone' euro's al na een of twee transacties verdwijnen naar elders, circuleert de Sardex gemiddeld zesmaal lokaal. De Italiaanse regering probeert nu het succes van Sardinië te herhalen in andere regio's.

Amsterdam heeft een rijke monetaire historie. De Amsterdamse Wisselbank, opgericht in 1609, was de voorloper van de centrale banken zoals we die nu kennen. Vandaag lopen ondernemende Amsterdammers voorop in innovatieve betalings-fintech zoals Adyen en Mollie. Nu platformbedrijven er steeds vaker en sneller met het geld vandoor gaan en nu Facebook zelfs met een eigen munt komt, is het tijd om een nieuw hoofdstuk toe te voegen aan die monetaire historie: het is hoog tijd dat de republiek Amsterdam zijn eigen munt krijgt!

Rens van Tilburg, directeur Sustainable Finance Lab
Femke Roosma, fractievoorzitter GroenLinks Amsterdam
Jasper Blom, research fellow Sheffield Political Economy Research Institute

Kerstboodschap: weldenkend worden

De schrikbarende ontwikkeling van het klimaat dwingt ons om fundamentele vragen te stellen. Wat is nou echt belangrijk in ons leven? Zijn we niet te afhankelijk geworden van spullen, van luxe, van materiële welvaart? En ligt daar niet de kern van de problematiek? Want kunnen we ons nog wel al die vliegreizen permitteren? Kunnen we ons nog wel stoere SUV fourwheeldrives permitteren? En goedkope gadgets van de Action? Moeten we ons niet veel meer focussen op MINDER en duurzamer consumeren?

Dat wordt een pijnlijk proces. Het wordt heel moeilijk om daarvoor iedereen op een lijn te krijgen. Met name de rijksten zullen hun ecologische voetafdruk enorm moeten verkleinen. Ze moeten simpelweg minder besteden en ophouden met investeren in nog meer spullen. Om die stap te maken, moeten we anders gaan denken. We moeten *weldenkend* worden! Daarbij moet ik denken aan een vertaling die professor Hamming ooit gaf van de kerstboodschap: *Ere zij God in den Hoge door weldenkende mensen*. Kerst kan een tijd zijn om ervoor te kiezen weldenkend te worden. En de daad bij het woord te voegen, mag je hopen.

Wat is weldenkend?

De kern van weldenkend is voor mij dat we echt verantwoordelijkheid nemen, voor de directe gevolgen van ons handelen, maar ook - en dat is veel lastiger - voor de indirecte gevolgen, voor de richting waarin de maatschappij zich mede door ons handelen ontwikkelt. Al dertig jaar bepleit STRO verandering door het aanpakken van de sturingsmechanismen die de huidige milieu- en maatschappelijke problemen veroorzaken:

Arbeid zal bevrijd moeten worden van belastingen. Daarvoor in de plaats moeten belastingen komen op het gebruik van schaarse milieugoederen, verbruik van natuurlijke bronnen en speculatie met grond en patenten.

Nu we zo verslaafd zijn geraakt aan luxe, zit er niks anders op dan die consumptie terug te dringen door zaken op de bon te doen. Of we het nu over reizen naar de maan of vliegreizen hebben, SUVs of wegwerpgadgets.

Geld zal circulaire processen moeten bevorderen in plaats van te dwingen tot economische groei op straffe van crisis.

Ook moet de accumulatie van geld gestopt worden, want daardoor wordt geld anoniem en bouwt het niet aan een positieve toekomst. We moeten breken met het idee dat we rijk worden op basis van eigendom van geld en grond. Rijk worden we door het ontwikkelen van onze talenten.

De bezitloze samenwerkings-samenleving

Vroeger had je veel collectieve grond, onder andere de meenten. En collectieve diensten: gezondheidszorg, water, gas, licht. Gaandeweg is steeds meer geprivatiseerd. Dat paste in een cultuuromslag. Daarbij is het idee ontstaan dat mensen een individuele aanspraak hebben op de aarde. De partnerschap die er was met de aarde, waarbij de mens in ruil voor de opbrengsten als een rentmeester de belangen van de aarde dient, bestaat niet meer. Waar een boer vroeger het bezit van zijn land als een wederzijdse afhankelijkheidsrelatie zag, zien de meesten van ons bezit tegenwoordig vanuit een gebruiksrelatie. En willen we zo snel mogelijk zoveel mogelijk gebruiken. Nu het Kerst wordt, is bezinning daarop zeker op z'n plaats. We hebben alleen toekomst als we weldenkende mensen worden.

Ook kennis is bezit geworden. In tegenstelling tot wat mensen vaak denken, gaat de opbrengst van patenten niet naar degene die de kennis ontwikkelde, maar naar degene die die kennis monopoliseerde en tegen een hoge prijs beschikbaar stelde. Terwijl de meeste kennis wordt opgebouwd in door overheden gefinancierde universiteiten. De gemeenschap en de onderzoekers zijn de pijlers waarop onze wetenschappelijke kennis is gebouwd, maar het zijn de particuliere fondsen die de aandelen van de bedrijven met de patenten bezitten en er met de opbrengsten vandoor gaan.

Weldenkend is een kwestie van ons verbinden. Met onze medemens, met de aarde, met de schepping zo u wilt, met de geschiedenis, om van te leren, en met de toekomst. We zullen in ons handelen rekening moeten houden met het effect daarvan op de toekomst. En we kunnen onszelf daarbij niet langer op de mouw spelden dat we niet echt hoeven te veranderen, dat we gewoon met de inzet van techniek de natuur- en klimaatcrisis kunnen bestrijden. *Want met alleen technologische oplossingen gaan we het niet redden*.
Er zijn nu al veel extra grondstoffen en energie nodig om te zorgen dat ook arme mensen wereldwijd hun gerechtvaardigde aandeel in onze welvaart krijgen. De natuur kan niet ook nog eens de grondstoffen leveren om alle auto's elektrisch te laten rijden, alle huizen elektrisch te verwarmen en industrieën op elektriciteit te laten overstappen. Er wordt eenvoudigweg teveel van de natuur gevraagd om alles CO_2-proof te krijgen én op het huidige niveau te kunnen blijven consumeren.

We zullen daarom moeten overstappen naar een levenswijze met veel minder consumptie en naar spullen van een veel hogere kwaliteit en opgebouwd uit herbruikbare onderdelen. En wel wij allemáál, vooral de mensen die het meest te besteden hebben. Daarvoor zullen we afscheid moeten nemen van concurrentie als belangrijkste motief in de economie en moeten overstappen naar een organisatie van de samenleving op basis van samenwerking en vertrouwen. Meer gericht op welbehagen dan op materiële consumptie, meer gericht op menselijke relaties dan op steeds weer nieuwe spullen.

Hoe kun je de aarde bezitten?

Er is uiteindelijk maar één aarde. Een ark die met ons als bewoners door het heelal zoeft. En op die ark hebben we niet alleen productiedieren nodig, maar een volledige ecologie, waarbij elke soort telt. Het verhaal van die ark is al heel oud en ook toen het geschreven werd, was het al nodig om mensen in te peperen hoe belangrijk de soortenrijkdom voor een complete en samenhangende ecologie is. Dus niet alleen koeien en varkens, maar ook het paartje ratten, de muggen en de slangen. Als weldenkende mensen moeten we deze les in ecologie ter harte nemen: het is niet voldoende om ons te bekommeren om de dieren die we leuk vinden of nuttig, nee, we moeten de natuur als geheel met alles erop en eraan in bescherming nemen.

Hoe kun je het recht bezitten om geld te maken?

Welvaart ontstaat doordat mensen die ergens goed in zijn, het resultaat van hun werk kunnen ruilen met dat van mensen die ergens anders goed in zijn. Daardoor is er voor iedereen een breed scala aan diensten en spullen beschikbaar. De een geeft les, de ander verbouwt eten en een derde bouwt huizen. De ene bakker bakt brood, de andere gebak. Dat is het primaire proces van welvaartschepping. Omdat de uitruil cruciaal is, moet dat effectief gebeuren en in onze samenleving is geld daarbij het smeermiddel. De geldschepping in onze samenleving wordt echter niet afgestemd op wat en waar nodig is om die welvaartschepping te faciliteren, maar waar het de meeste winst oplevert. Daardoor komt alleen geld beschikbaar als de baten van de geldschepping de kosten voldoende overstijgen.

Doordat het recht op geldschepping een bezit is geworden, is in dat proces niet meer zichtbaar waarvoor geld vooral nodig is: om samenwerking tot stand te brengen. De lener moet de winst van de banken bij elkaar brengen. Daarbij wordt de partnerschap in de samenleving doorbroken, terwijl geld juist het middel bij uitstek is om de partnerschap tussen gespecialiseerde bedrijven mogelijk te maken.

Waar geld gaat domineren in de beslissingen van mensen en niet langer een middel is tot samenwerking, verandert ook de aard van de productie en consumptie. De schaal wordt almaar groter en daarbij worden de uitruil-relaties zo onzichtbaar dat de hebbedingetjes en wegwerpproducten het proces gaan domineren. Materie en energieverbruik verdringen de diensten. De levering van goedkope producten door China verdringt wat de mensen in de eigen omgeving voor elkaar doen. En daarmee wordt de leegroof van de aarde onzichtbaar achter vele lagen beslissingen en handelsketens. Willen we de enorme problemen waarmee we geconfronteerd worden oplossen, dan zullen we in ieder geval iets fundamenteels aan het geld moeten veranderen.

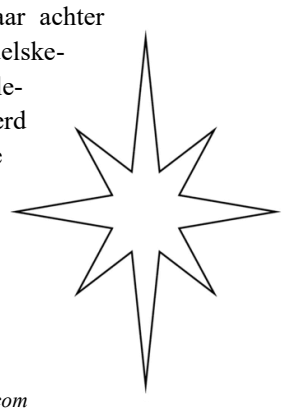

Meerdere plaatjes afkomstig van Freepik.com

Stichting STRO
Oudegracht 42, 3511 AR Utrecht, 030-2314314

NL97 TRIO 0784 9116 22
www.socialtrade.nl
info@socialtrade.nl
www.facebook.com/socialtrade
@SocialTradeOrg
www.youtube.com/SocialTradeOrg

Steun STRO met een donatie: scan de QR-code. STRO is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit betekent dat u uw giften aan STRO van de belasting mag aftrekken.

STRO staat niet op betaalde goede doelen lijsten omdat we het niet passend vinden daar geld aan te besteden dat we van donateurs krijgen.